

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност
на гл. ас. д-р Мария Енчева Петрова,
представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
в професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за
културата” по специалност Социология, Етносоциология”,
обявен в ДВ бр. 103 от 23.12.2011 г., за потребностите на ВСУ „Черноризец
Храбър”

Разработил: проф. д.с.н. инж. Лоретта Петрова Парашкевова – ВСУ „Черноризец
Храбър”, специалност „Социология”

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр. 103 от 23.12.2011 г.) и на интернет-страницата на университета за потребностите на катедра „Психология” към Юридически факултет. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс са подадени документи от **единствен кандидат** – гл. ас. д-р Мария Енчева Петрова от Варненски свободен университет “Черноризец Храбър”.

Научната продукция на кандидата обхваща 22 публикации, които не са участвали в други процедури. Преобладаващата част от трудовете на д-р Мария Петрова (19) са самостоятелни публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми: 1 студия (в съавторство), 1 монография (самостоятелна), 2 учебни помагала (1 самостоятелно и 1 в съавторство, с точно дефинирано авторско участие), 6 статии (от тях 1 в съавторство) и 10 научни доклада (самостоятелни).

2. Данни за кандидата

Кандидатът д-р Мария Петрова работи във ВСУ „Черноризец Храбър” от 1998 г., като понастоящем е главен асистент в катедра „Психология”. През 1995 г. е получила магистърска степен по специалност „Социология” в СУ „Св. Климент Охридски”. От 2005 г. е доктор по научната специалност „Социология”. Владее руски език.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

Приемам представените за участие в конкурса 22 научни труда; 2 публикации са направени преди придобиването на образователна и научна степен „доктор”, а 20 след това. Включените в конкурсната процедура публикации могат да се диференцират, както следва: самостоятелни – 1 монография, 1 учебно пособие, 6 статии, 11 доклада (1 в чужбина); в съавторство – 1 студия, 1, статия, 1 учебно пособие.

Основните резултати от научните изследвания на кандидата са непосредствено свързани с научната специалност и тематичната област на конкурса, като са фокусирани в следните основни направления:

- етничност и социална и етническа идентичност – трудове от списъка с публикации (монографично изследване „Етничност и етническа идентичност”, изд. на ВСУ „Черноризец Храбър”), доклади 1-9 (8 доклада в национални научни издания и 1 в чужбина (общо 10 публикации));
- проблемни сфери на общата социология – трудове от списъка с публикации – 2 учебни пособия, статии №2, 4, 6, доклад №12 (общо 6 публикации в национални издания);
- българската национална идентичност – трудове от списъка с публикации – студия, статии №1, 3, 5 и научни доклади №10, 11 (общо 6 публикации).

Като цяло научната продукция на кандидата доказва способностите на гл. ас. д-р Мария Петрова да провежда самостоятелни изследвания по актуални и значими проблеми в сферата на социологията в т.ч. етносоциологията. Голяма част от трудовете са представени на различни, престижни, научни и академични форуми, в т.ч. и в чужбина.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Гл. ас. д-р Мария Петрова има необходимия педагогически опит и стаж, което проличава от досегашната ѝ работа съответно като асистент, старши асистент и главен асистент във ВСУ „Черноризец Храбър”. От представените справки за педагогическа практика и за дейността на кандидата е видно, че тя е работила 3 лекционни курса в ОКС „бакалавър”. В процеса на обучение тя съчетава изнасянето на лекционния материал с дискуссионни форми на неговото възприемане; развитие на умения за критично мислене чрез работа с авторски социологически текстове През учебната 2011/2012 година в съответствие с потребностите на катедра „Психология”, Юридически факултет, както и факултет „Международна икономика и администрация” на кандидата са възложени дисциплини с общ хорариум 1079 часа.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Приносите на кандидата в областта на социологията, и по-конкретно по отношение на етносоциологията, се съдържат основно в направеното монографично изследване „Етничност и етническа идентичност”, издадено от ВСУ „Черноризец Храбър” през 2012 г. Систематизирани са теоретичните виждания и дискусии по разглежданата проблематика, изведени са авторови интерпретации и определения за феномените етничност и етническа идентичност, коментирана е етничността като интердисциплинарно научно явление, изследвани са основните форми на социокултурно битие на етническата идентичност. Авторът защитава тезата, че етническата идентичност е реална и действена сила в съвременния социален и социалнопсихологически свят (публикация 1 (монография), доклади №1-9). Във връзка с това е проведено и емпирично изследване на основните етнически общности у нас.

Приносен характер имат и изследванията на кандидата по проблеми от сферата на общата социология. Допълват се научните разработки в това направление, като са извеждат актуални проблеми при индивидуализма, колективизма и социалното общуване, формулират се социалните параметри на риска за групи в неравностойно положение, коментира се единството на човешкото общество

във времева и пространствена перспектива през призмата на устойчивото развитие (публикации – 2 учебни пособия, статии №2, 4, 6 доклад №12).

Значителна част от публикационната дейност на кандидата е посветена на българската национална идентичност и нейната динамика. Със самостоятелна научноизследователска стойност са аргументираните авторски тези по отношение на процесите на българската икономическа идентичност в историческа перспектива (студия). В резултат на изследователската работа по проблемите на българския национален характер и идентичност авторът достига до изводи и обобщения за развитие на българския общностен ресурс за икономическа инициатива и гражданска активност, за релацията традиционна и модерна идентичност и български национален характер (публикации – студия, статии №1, 3, 5 и научни доклади №10, 11).

Като цяло приемам научните приноси на кандидата и смятам, че съответстват на научните и наукометричните изисквания. По своя характер те представляват обогатяване на съществуващите знания с нови изследвания.

6. Бележки и препоръки

Получените научни резултати дават основание да се препоръча на гл. ас. д-р Мария Петрова да подготви и издаде учебно помагало по дисциплината „Социална идентичност и социална практика”, където вече има студия (в съавторство) и няколко статии и доклади.

Безспорно оригиналното виждане на автора по актуални и значими проблеми в разглежданата сфера е основание да се препоръча на кандидата в бъдеще да обогати изследванията си и по-активно да ги представя на научната общност в т.ч. и в чужбина.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчвам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър” да избере гл. ас. д-р Мария Петрова да заеме академичната длъжност „доцент” в професионално

направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата”
(Социология, Етносоциология).

Варна, 14.03.2012 г.

Изготвил становището: .....

(проф. д.с.н. Лоретта Парашкевова)